

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАСОБИ ПРОТИАВАРІЙНОГО ЗАХИСТУ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	11,12 чверть
Заняття:	6 семестр
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	1 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Засоби протиаварійного захисту»

Інформація про викладачів:

	Чеберячко Юрій Іванович (лекції) Професор кафедри, доцент, доктор технічних наук
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/cheberyachkou/
	Е-mail: cheberiyachko.yu.i@nmu.one

1. Анотація до курсу

Засоби протиаварійного захисту - вивчення основних положень щодо планування та проведення робіт для попередження та захисту населення та територій від наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – є формування у майбутніх фахівців в галузі охорони праці компетентності з аналізу можливостей виникнення аварійних ситуацій та умов що виникають при аваріях, зі створення системи захисту, розробки заходів спрямованих на протидію загрозам, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, надання допомоги працівника захоплених аварією

Завдання курсу:

Засвоївши програму навчальної дисципліни «Система раннього виявлення надзвичайних ситуацій» бакалаври мають знати сучасні засади просторового моделювання та комплексного підходу до використання програмних додатків щодо планування та управління розвитком надзвичайних ситуацій і прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах для подолання потенційних наслідків надзвичайних ситуацій.

Результати навчання:

Після вивчення дисципліни студент зможе:

- Сприяти збору, аналізу, управлінню та використанню відповідних даних та практичної інформації та забезпечувати їх поширення з урахуванням потреб різних категорій населення, залежно від обставин;
- Розробляти, періодично оновлювати та поширювати, у відповідних ситуаціях, інформацію про ризики стихійних лих із зазначенням місцезнаходження, включаючи карти ризиків та технологію GIS
- Сприяти доступу до достовірних даних у режимі реального часу, використовувати інформацію, отриману за допомогою космічних та наземних засобів, включаючи GIS,
- Застосовувати інновації просторового моделювання GIS з метою вдосконалення засобів вимірювання, а також збору, аналізу та розповсюдження даних;

3. Структура курсу

Тиждень	Лекції	Вид занять	Матеріали
1	Завдання інженерно-технічного захисту(ІТЗ ЦЗ)при плануванні територій	лекція	Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей
2	Протисейсмічний інженерний захист територій	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
3	Сейсмічний моніторинг аналіз катастрофічних землетрусів	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
4	Інженерний захист територій, будинків і споруд від зсувів	лекція	Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей
5	Інженерний захист об'єктів від зсувних та обвальних процесів	лекція	Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей
6	Інженерні протиселеві заходи	лекція	Інженерний захист

			населення та територій: навч. посіб.
7	Основні види гідрологічних небезпечних явищ та причини їх виникнення	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
8	Основні характеристики снігових лавин. Лавинно-небезпечні території України	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
9	Протилавинні споруди і заходи, вимоги до них	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
10	Основні заходи і види спеціальних захисних протиповеневих споруд	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
11	Технологія укріплення берегів Інженерний захист берегів	лекція	Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей
12	Протикарстові інженерні заходи	лекція	Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей
13	Основні види карстових явищ та причини їх виникнення	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
14	Принципи забезпечення стійкості гідротехнічних споруд	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
16	Можливі наслідки при руйнуванні гідровузлів, вихідні дані для розрахунків параметрів хвилі прориву	лекція	Інженерний захист населення та територій: навч. посіб.
2	Загальні принципи організації інженерних заходів на об'єктах господарської діяльності	практика	Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, проведення практичних занять із
4	Планування інженерних заходів захисту населення та території на об'єктах ЖКГ та ОГ	практика	
6	Визначення магнітуди землетрусів по даним	практика	

	моніторингу сейсмічної активності		дисципліни «Інженерний захист населення та територій»
8	Аналіз розповсюдження хвиль сейсмічної активності в ґрунті	практика	
10	Аналіз впливу сейсмічних хвиль на споруди	практика	
12	Розрахунок та побудова зон руйнувань при впливі сейсмічних хвиль	практика	
14	Оцінка рівнів затоплення при повенях та паводках	практика	
16	Зсувні процеси Захисні пристрої у спорудах цивільної оборони та системи життєзабезпечення	практика	

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365, використання дистанційної платформи (<https://do.nmu.org.ua/>).

Використовуються лабораторна й інструментальна база кафедри охорони праці та цивільної безпеки, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання, дистанційна платформа Moodle.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

6.3. **Критерії оцінювання підсумкової роботи.** У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання** під час виконання комплексної контрольної роботи.

7. Політика курсу

7.1. **Політика щодо академічної доброчесності.** Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім

дозволені для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" за посиланням <https://cutt.ly/W1TiPGE>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньокваліфікаційним рівнем "магістр"/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. – 144 с.

2. Охорона праці в галузі та цивільний захист: навчальний посібник / Ю. А. Гасило, О. А. Крюковська. К. О. Левчук, Р. Я. Романюк. — Кам'янське : ДДТУ, 2017. — 369 с.

3. Конституція України

4. Кодекс цивільного захисту України (Розділ I, IV, VI)

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняття Кодексу цивільного захисту України»

6. Господарський кодекс України

7. Закон України "Про об'єкти підвищеної небезпеки",

8. Закон України «Про боротьбу з тероризмом»

9. Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI «Про екстрену медичну допомогу»

10.ЗУ «Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту»

11. Закон України «Про державну службу»

12. Закон України «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112» (№ 4499-VI від 13 березня 2012 року)
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 Р. № 1052 "Про затвердження положення про Державну службу України з надзвичайних Ситуацій"
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 956 «Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки» (нормативи порогових мас небезпечних речовин для ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки)
15. Порядок здійснення постійного та обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2017 р. № 5
16. Перелік суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, які підлягають постійному та обов'язковому аварійно-рятувальному обслуговуванню на договірній основі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 763
17. Порядок визначення розмірів оплати за обслуговування об'єктів та окремих територій державними аварійно-рятувальними службами, затверджений наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України 15.12.2003 № 495/369
18. Постанова КМУ від 30 жовтня 2013р. №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації»
19. Наказ МВС від 10.07.2017 № 579, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.08.2017 за № 938/30806, «Про затвердження Методики планування заходів з евакуації»
20. Наказ ДСНС від 19 лютого 2016 року № 83 «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях»
21. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, затверджено Наказ Міністерства праці та соціальної політики України 04.12.2002 № 637.
22. Островерх О.О., Савченко О.В., Стецюк Є.І. Інженерний захист населення та територій: навч. посіб. / О.О. Островерх, О.В. Савченко, Є.І. Стецюк. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 380 с.
23. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, проведення практичних занять із дисципліни «Інженерний захист населення та територій» (для студентів 2 та 3 курсу навчання денної та заочної форм навчання спеціальності 263 – Цивільна безпека, освітня програма «Цивільний захист» / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : А. С. Рогозін, В. О. Росоха. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 77 с.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичного заняття «Ознайомлення з вимогами плану евакуації населення. Розробка оперативної частини плану» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко. Д.: Національний

технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 – 16 с.

2. Методичні вказівки до практичного заняття Вивчення законів «Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефоном №112» та «Про екстрену медичну допомогу» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту». Для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко. Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 – 23 с.

3. Методичні вказівки до практичного заняття Вивчення закону «Про об'єкти підвищеної небезпеки» з дисципліни: «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко.

4. Методичні вказівки до практичного заняття «Оцінка радіаційної обстановки при аваріях на атомних станціях» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко – Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019. – 19 с.

5. Методичні вказівки до практичного заняття «Оцінка хімічної обстановки при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко- Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 р.– 19 с.

6. Методичні вказівки до практичного заняття «Планування заходів евакуації» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко - Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» 2019 р.– 19 с.

7. Методичні вказівки до практичного заняття «Підготовка населення до дій у надзвичайних ситуаціях. Правила поведінки населення при виникненні надзвичайних ситуацій» з дисципліни «Система протиаварійного захисту» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / І.А. Шайхлісламова, О.А. Гурін, Н.М. Огеєнко – Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2019. – 8 с.

8. Система протиаварійного захисту. Методичні рекомендації до вивчення порядку розслідування та обліку аварій на виробництві для студентів за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»/ Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, Ю.І. Чеберячко – Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ –2019 - 30 с.

9. Система протиаварійного захисту. Методичні рекомендації до самостійного вивчення курсу та контрольні завдання (для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека») / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, Гурін О.А. – Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ –10 с.

Інформаційні ресурси

- 1 <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
- 2 <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій.
- 3 <http://www.fssu.gov.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.